

Parshat Ékev – 5786 -nr. 276

Samenvatting van de parsha

1e Aliyah : Moshe beschrijft de algemene beloningen voor het volgen van de Tora en moedigt de natie aan om volledig vertrouwen te hebben in Hasjem's bescherming. Moshe waarschuwt hun voor de gevaren van overmoedigheid zijn en beveelt hun de Mitsva van Birkat Hamazon (8:10).

2e Aliyah : Moshe waarschuwt hen voor de valkuilen van welvaart en afgoderij, en vermaant hen om nederig te blijven in het aangezicht van hun gegarandeerde overwinningen. G-d is degene die de eer verdient!

3e Aliyah : Om zijn punt te illustreren, bespreekt Moshe het incident met het Gouden Kalf. Hij legt uit waarom G-d , als G-d van Rechtvaardigheid, de Bné Jisrael een overwinning zal schenken over de inwoners van Kanaän. Niet omdat de Joden het verdienen, maar omdat de Zeven Naties het verdienen om gestraft te worden voor hun eigen slechte daden. De daden van de Bné Jisrael gedurende de 40 jaar, zoals het Gouden Kalf, hadden moeten resulteren in de vernietiging van de Joden. Het waren drie factoren die hen in leven en gezond hielden, zodat ze het land konden erven.

1. Hasjems belofte aan Avraham , Jitschak en Jakov.

2.De Chiloel Hashem – ontheiliging van Hashem's naam – zou hebben plaatsgevonden onder de andere volkeren, die G-d's vermogen om Zijn volk te beschermen in twijfel zouden trekken.

3.Moshe smeekt Hasjem om vergeving.

4e Aliyah : Moshe beëindigt het verhaal van het Gouden Kalf door de schenking van de Tweede Loechoet te herhalen.

5e Aliyah : Moshe stelt de beroemde retorische vraag: *"Wat wil G-d ... Zijn wegen volgen..."* en beschrijft andere voorbeelden van Hasjems eisen van gerechtigheid.

6e Aliyah : Moshe beschrijft de aard van Erets Jisrael als veeleisend en responsief aan onze naleving van de Tora. De tweede Parsha van Shema is vastgelegd.

7e Aliya: Moshe belooft de natie een totale overwinning als zij naar de mitsvot luisteren en de wegen van Hasjem volgen .

Samenvatting van de haftara - Jeshayahoe 49:14 – 51:3

In de Haftara van deze week roept Jeshayahoe de Navi een krachtig beeld op dat consistent is met de Parsha van deze week . Hij beschrijft onze relatie met Hasjem als een moeder die haar kinderen onmogelijk kan verlaten of vergeten. Niets dat we zullen doen, of dat zou kunnen gebeuren, kan ertoe leiden dat Hasjem van Zijn volk gescheiden wordt. In feite, zelfs al lijkt G-d "Zijn gezicht" voor ons te "verbergen" en andere naties toe te staan ons te domineren en te onderdrukken, zullen ze uiteindelijk verantwoording aan Hem moeten afleggen.

Ouders die hun kinderen op de juiste manier straffen, doen Hashem's werk en worden beloond voor hun uitingen van liefde en zorgzaamheid. De "straffende naties" hebben echter nooit hun positie geaccepteerd als de uitgestrekte hand van een liefhebbende G-d, die Zijn uitverkoren volk kastijdt en straft.

Daarom zullen ze in plaats van beloond , gestraft worden .

De beeldspraak is bedoeld om ons te focussen op de emotionele en onbreekbare band die bestaat tussen ons en Hasjem . Het is niet anders dan een moeder die moet omgaan met het kind dat haar negeert en ongehoorzaam is. Echter, ondanks de pijn en de verantwoordelijkheid om te straffen, is de ouder niet in staat om zichzelf te scheiden van de

liefde en zorg die ze voelt voor haar kind, en zeker niet op het moment van straf ! Het is daarom de plicht van het kind, en niet van de moeder, om de altijd aanwezige liefde van de ouders te erkennen en de relatie te omarmen in plaats van te mijden.

Uiteindelijk zal de erkenning dat Hasjem ons nooit heeft verlaten en dat ook nooit zal doen, vooral niet in de tijden van onze grootste beproevingen en tragedies, onze liefde voor Hasjem doen herleven en troost brengen aan het Joodse volk en Erets Jisrael.

De Bracha van Tevredenheid

Er is een woord dat in totaal vier keer in de Tora voorkomt, drie daarvan in de Parsja van deze week (8:10, 8:12, 11:15) en één keer in die van vorige week (6:11). Het woord is **v'savata**, "en je zult verzadigd zijn." Drie van de vier keer dat het woord wordt gebruikt in een erbarmelijke context, waarschuwend voor de risico's van arrogantie en zelfgenoegzaamheid die gepaard gaan met materiële welvaart.

De meest bekende van deze gebeurtenissen is in de tweede alinea van het Sjema (Devarim 11:15), waar we lezen: "v'achalta v'savata, hishamru lachem, u zult eten en verzadigd worden, pas op dat uw hart niet wordt verleid..." Rashi deelt de zorg daar scherp:

"Als je eenmaal hebt gegeten en verzadigd bent, pas dan op dat je niet in opstand komt, want een opstand tegen Hashem komt alleen voort uit een staat van materiële bevrediging, zoals geschreven staat (Devarim 8:12), 'Opdat je niet eet en verzadigd raakt ... en uw schapen en runderen zullen toenemen '....Wat staat er dan? 'Uw harten zullen opzwellen en u zult Hasjem, uw G'd, vergeten...'"

Er is echter één gebeurtenis die zowel bekend als positief is, en dat is in het vers dat ons de Mitsva van Birkat Hamazon (8:10) leert: "V'achalta v'savata u'beirachta, je zult eten en verzadigd worden, en je zult Hasjem, je G'd, zegenen." Terwijl de andere verzen de uitdaging van welvaart presenteren, legt de Tora hier de kans uit. Wanneer we gezegend zijn, hebben we de kans om ons te wenden tot de bron van die zegen, Hashem te erkennen en te danken voor Zijn overvloedige gaven. In die context wordt ons succes een bron van stevige verbinding met Hashem (zie Mesjech Chochma, Devarim 8:12).

We leven in een tijd van grote materiële zegeningen, misschien wel ongekend in onze geschiedenis van Galoet. Die welvaart kan zeker reden tot bezorgdheid zijn, wat ons leidt tot arrogantie, zelfgenoegzaamheid en het vergeten van de bron van onze zegen en uiteindelijk de verbinding met Hashem verbreekt.

De zeer praktische leidraad van de Tora voor ons - voor onze tijd - is om onze dankbaarheid te verdubbelen. We moeten elke gelegenheid aangrijpen om Zijn hand te herkennen in de ongelooflijke materiële geschenken die Klal Jisrael in staat hebben gesteld om te herbouwen na de verwoesting van de Shoah, inclusief de verbluffende ontwikkeling van Medinat Jisrael en de opmerkelijke welvaart die de Amerikaans-Joodse ervaring heeft gekenmerkt. En we moeten net zo duidelijk maken hoe dankbaar we zijn voor de persoonlijke en familiale zegeningen die we allemaal hebben ontvangen.

Voorspoed en tevredenheid kunnen een regelrechte zegen zijn, die ons gemoedsrust en verbinding met Hasjem brengt wanneer we er met volle dankbaarheid op reageren "Dank je, Hasjem !" (R. Moshe Hauer z"l)

Hiel, genees en hoop

Het eerste vers in het Tora-gedeelte van deze week, Ekev, (Devarim 7:12-11: 25), vormt een moeilijkheid voor degenen die ervoor kiezen om elk woord letterlijk te vertalen. Inderdaad, veel vertalers vermijden gewoon het vertalen van het woord in kwestie.

Ik verwijs naar het woord ekev, wat letterlijk de hiel betekent, de onderkant van iemands voet. Als we het vers letterlijk zouden vertalen, zou er staan: "Het zal (hiel) zijn deze wetten in acht te nemen, altijd waakzaam om ze te onderhouden, de Heer, uw G-d, zal het verbond en de eed die Hij met uw voorouders heeft gesmeed, met u bewaren." Het is duidelijk dat het woord "hiel" in deze context nergens op slaat .

De traditionele commentaren gaan op verschillende manieren om met deze moeilijkheid. Rashi suggereert bijvoorbeeld het volgende: "Als je je zelfs aan die wetten houdt , die de mensen met hun hiel vertrappen... zal De Heer, uw G-d, het verbond houden, enz." De les van Rashi is zeker een belangrijke. We zijn zeker geneigd om regels die we onbelangrijk vinden te kleineren of zelfs te verwaarlozen. Maar hoewel deze benadering homiletische waarde heeft, gaat ze verder dan de duidelijke betekenis van de tekst.

Anderen ,nemen een alternatieve vertaling over die wordt aangeboden door Targum Onkelos, die vindt dat het woord ekev helemaal niet "hiel" hoeft te betekenen, maar "in ruil voor" (בתמורה לך) kan betekenen. Vandaar, "... in ruil voor het houden van de wetten, zal de Heer Zijn verbond houden, enz."

Rabbi Moshe ben Nachman (Ramban) ondersteunt de visie van zijn voorganger, Rabbi Avraham ibn Ezra, die begrijpt dat ekev vaak het "eindresultaat" betekent, net zoals de "hiel" het "eindresultaat", de "bottom line" van het menselijk lichaam is. De betekenis van het vers, volgens deze belangrijke commentatoren, is dus ongeveer als volgt: "Het zal uiteindelijk zijn, waarna u deze wetten in acht zult hebben genomen en gehouden, dat de Heer u zal belonen door Zijn verbond te houden... Hij zal je liefhebben, je zegenen en je vermenigvuldigen. Hij zal de vrucht van uw schoot en de vrucht van uw land zegenen... U zult gezegend zijn over alle andere volkeren... Vrij van alle ziekte ... enz."

Deze benadering, die kan worden beschouwd als een "consensus"-vertaling, roept een fundamentele vraag op. Moeten we de geboden Hashem onderhouden om een beloning te ontvangen ? Is onze aanbidding van de Schepper niet meer dan een kinderspel met aan het einde prijzen voor de winnaar ?

Wordt ons niet bevolen door de oude wijze Antigonos van Socho om " niet te zijn als dienaren die hun meester dienen op voorwaarde dat ze een beloning ontvangen..."? (Pirké Avot 1, paragraaf 3).

Onze geestelijke aspiraties zouden zeker beter gediend zijn als we Rambam's welsprekende climax van zijn Wetten van Berouw (Hilchot Tesjoeva 10:2) zouden overnemen :

"Iemand die Hashem aanbidt uit liefde, de Tora bestudeert, mitsvot uitvoert en de paden van wijsheid bewandelt , maar niet vanwege wereldse overwegingen – hij doet dit niet uit angst voor rampspoed en niet om er voordeel uit te halen, maar om zich aan de waarheid te wijden, omdat het de waarheid is (osé ha-emet mipné shehi emet). Dit zal uiteindelijk alleen maar het goede met zich meebrengen."

Er is een perspectief op dit dilemma dat mij aanspreekt. Het is gebaseerd op een vergelijking van de eerste twee parshiyot, of passages, in de recitatie van het Sjema . Het komt voor, dat

beide passages, die de vrome Jood elke dag van het jaar, twee keer per dag reciteert, te vinden zijn in de Tora-gedeelten van vorige week Va-etchanan en deze week Ekev.

De eerste passage van Kriat Shema is te vinden in het Tora-gedeelte van vorige week (6:4-9). Er staat : "Luister, Israël: de HEER is onze God, de HEER is één. Heb de HEER lief met heel uw hart... Deze woorden die ik u vandaag gebied, zullen op uw hart zijn. Leer ze herhaaldelijk aan uw kinderen... Bind ze als een teken op uw hand, zij zullen een embleem zijn tussen uw ogen. Schrijf ze op de deurposten van je huis en poorten."

Merk op dat verschillende belangrijke mitsvot hierboven zijn voorgeschreven, waaronder de studie van de Tora en het onderwijzen ervan aan de kinderen, de tefillien en de mezoeza.

Merk ook op dat er geen beloning wordt beloofd voor het houden van deze geboden, en er wordt geen straf bedreigd als je dit niet doet. Het motief is liefde voor de Almachtige, niet meer en niet minder.

Nu moet ik je een korte les geven in een van de verschillen tussen de Hebreeuwse en de Engelse taal. In het Engels is er geen onderscheid tussen de tweede persoon enkelvoud en de tweede persoon meervoud. Als ik met een vriend in het Engels praat, spreek ik hem aan met "you" en als ik met een publiek van duizend mensen spreek, noem ik ze ook "you". Het Hebreeuws maakt echter onderscheid tussen enkelvoud en meervoud. Als ik met een vriend praat, noem ik hem atah, maar als ik een publiek van velen toespreek, noem ik ze atem.

De eerste passage van het Sjema, die ik hierboven zojuist heb aangehaald, wordt tot ieder van ons afzonderlijk gesproken, individueel. Ieder van ons wordt bevolen om de Tora te bestuderen, een mezoeza op onze deurpost te hebben, enzovoort, uit liefde voor onze Schepper, in overeenstemming met de leer van de oude Antigonos en de middeleeuwse Rambam.

De tweede passage daarentegen wordt gesproken tot de Joodse natie als geheel, in het meervoud van de tweede persoon. Deze passage is te vinden in Parsjat Ekev van deze week (Devarim 11:13-21). Er staat : "Indien jullie waarlijk naar Mijn geboden luistert... Ik zal regen geven in uw land op zijn tijd... En jullie zullen het graan, wijn en olie binnenhalen... En jullie zullen eten en verzadigd worden... Pas op dat jullie hart niet wordt verleid en afdwaalt en andere goden aanbidt... Dan zal de toorn van de HEER tegen jullie oplaaien, en Hij zal de hemelen sluiten, zodat er geen regen meer zal zijn... "

Merk op dat wanneer de hele Joodse natie wordt aangesproken, er beloningen worden beloofd en er met straffen wordt bedreigd.

De les is duidelijk . Ieder van ons moet de geboden onderhouden als het centrale onderdeel van onze geestelijke gehechtheid aan Hashem. We moeten niet moreel handelen voor persoonlijk voordeel, noch moeten we ons onthouden van wangedrag uit angst voor goddelijke vergelding.

Van een hele natie kan niet worden verwacht dat ze zelf zo'n spirituele gehechtheid ontwikkelt. Gehoorzaamheid wordt van de natie geëist, en gehoorzaamheid wordt het best bereikt door middel van gedragsversterking, beloning of straf.

Rabbi Jehuda Shaviv gebruikt in zijn prachtige boek over de wekelijkse parshiyot, getiteld MiSinai Ba, een soortgelijk concept om de tekst van een van de gebeden in de doordeweekse Amidah uit te leggen. Het is de uitdrukking in de zegen Al HaTsaddikim, "De Rechtvaardigen". Er staat: "Verleen een goede beloning aan allen die oprecht op Uw naam vertrouwen."

Rabbi Shaviv vraagt: "Is dit gebed niet in tegenspraak met de richtlijn van Antigonos, dat we geen beloning moeten zoeken voor onze goede daden?"

Hij antwoordt: "Eerlijk gezegd, wanneer we de Amida-gebeden drie keer elke dag reciteren, bidden we niet als individuen, we zoeken geen persoonlijke gunsten. Wij vragen om een betere wereld, een verlost wereld, dat de goddelijke leiding van de Heilige, Gezegend zij Hij, aan ons allen geopenbaard wordt, dat het kwaad wordt uitgeroeid, dat de rechtvaardigen worden erkend. Want de Jood weet en verklaart en pleit 's morgens, 's middags en 's avonds dat er gerechtigheid is en een Rechter, en dat het recht zal zegevieren, en dat dan allen onderscheid zullen maken tussen hen die de Heer oprecht aanbidden en degenen die dat niet doen." (R. Zvi Hersh Weinreb)

"Banim Atem" – Wij zijn Hashem's kinderen

De allereerste keer dat Bné Jisrael, de kinderen van Israël, worden aangeduid als "Am Jisrael", de natie van Israël, is te vinden in het begin van Sefer Shmot, toen Farao vreesde dat Israël talrijker en machtiger werd en daarom een bedreiging vormde voor zijn eigen volk. In reactie op de slavernij van Israël door de Egyptische regent, eist Hashem dat Farao, Bné Jisrael toestaat om Hashem in de woestijn te dienen en legt uit: "B'ni Bechori Jisrael", dat Israël Zijn oudste is [lees "dierbaar" kind]. Ik zou willen stellen dat deze krachtige verklaring niet alleen gericht was aan de koning van Egypte, maar ook aan de lijdende Israëlieten, degenen die voor de eerste keer G-d zouden horen verkondigen dat zij ZIJN kinderen waren.

Het idee dat Hasjem Am Jisrael als Zijn kinderen beschouwt, is een waarheid die door de hele Tenach heen te vinden is - niet duidelijker dan de uitspraak van Moshe in Sefer Devarim: "Banim atem LaShem Elokeichem", "Jullie zijn kinderen van Hasjem, jullie G-d". En deze waarheid stelt ons in staat om de onderliggende impact van Jeshayahu's boodschap in de haftara van deze week beter te begrijpen.

Wanneer onze profeten Israël oproepen tot haar berouw en terugkeer naar G-d, reiken ze vaak de hand om de natie te overtuigen van Hasjem's overweldigende liefde voor hen en Zijn verlangen naar hun verzoening. Soms vinden ze het ook nodig om de mensen te herinneren aan hun zondige wegen in een poging hen te doordringen van hun behoefte aan spijt en berouw. Helaas, toen ze zich realiseerden hoe hun immorele gedrag hun samenlevingen had gecorrumpeerd en de relatie had verraden die ze met G-d moesten opbouwen, vervielen ze vaak in wanhoop en hopeloosheid.

Vandaar onze haftara: Hier vinden we - voor het eerst - kreten van wroeging en spijt van mensen en, helaas, gevoelens van moedeloosheid en dus nutteloosheid. "Vatomer Tsion 'Azavani Hashem'..." ze huilen, woorden van een treurige natie die gelooft dat G-d hen in de steek heeft gelaten, zelfs vergeten. Na het horen van G-d's klinkende oproep aan Zijn profeten die de haftara van vorige week opende: "Nachamu, Nachamu Ami" – om de natie te troosten na haar verlies – reageert Israël op die woorden met de hopeloze zucht die onze haftara opent, in de overtuiging dat, gezien het kwaad dat we hebben begaan, G-d ons zeker heeft "opgegeven"!

Het is in antwoord op die wanhopige kreet dat Jeshayahu de natie herinnert aan Hasjem's belofte "BANIM ATEM" !! JULLIE ZIJN MIJN KINDEREN!!! en hoe kon Hij, als Hij die belofte had gekregen, hen ooit kunnen 'vergeten' of in de steek laten? Met verschroeiende woorden vraagt de Navi aan het volk: "Hatishkach Isha Oelah?? - Kan een moeder ooit haar zogende

kind vergeten??? U, Israël, bent die zuigeling !! Je zou NOOIT vergeten kunnen worden - zeker niet door je 'Moeder - 'Hashem - die NOOIT vergeet !!!

De hartenkreet van Jeshayahu is meer dan een antwoord of een troostend antwoord op Israël dat voelde dat ze hun Vader hadden verloren. Het is een essentiële les voor generaties. Weet goed dat je, voordat je berouw verwacht van degenen die je hebben teleurgesteld, gefaald of boos gemaakt, ervoor moet zorgen dat ze weten dat je, net als een ouder, nog steeds houdt van degenen die ernaar verlangen om terug te keren en ze nooit in de steek zou laten .

Van generaties, die van de Mesora zijn afgedreven, kan niet worden verwacht dat ze terugkeren door studie, lezing of beloning alleen. Terugkeer uit ballingschap, fysiek of emotioneel, moet eerst worden voorafgegaan door een herinnering "Banim Atem!!" Jullie zijn kinderen van Hashem die van jullie houdt, voor jullie zorgt en nog altijd op jullie terugkeer wacht . (R. Nachman Winkler)

Halacha – Bishul Akum - voorwaarden

Onze wijzen hebben verordend dat voedsel gekookt door niet-joden - Bishul Akum - verboden is voor consumptie, zelfs als de ingrediënten zelf volledig koosjer zijn. Om dit verbod toe te passen, hebben de wijzen specifieke criteria opgesteld op basis waarvan voedsel wordt geclassificeerd als Bishul Akum. Een belangrijke voorwaarde is dat het voedsel van een soort moet zijn dat normaal gesproken niet rauw wordt gegeten. Als een voedingsmiddel vaak rauw wordt geconsumeerd, is het vrijgesteld van de wetten van Bishul Akum. In de halacha wordt deze toestand ne'echal chai genoemd - letterlijk 'rauw gegeten'. Dit artikel onderzoekt de halachische standaard om te bepalen of een voedingsmiddel als rauw wordt beschouwd.

De Gemara (Avodah Zara 38:b) bespreekt dat kleine visjes die gezouten zijn, als eetbaar worden beschouwd. Dus zelfs als dergelijke vis later door een niet-jood wordt gekookt, zou het nog steeds toegestaan zijn om het te consumeren. Dit roept een belangrijke vraag op: waarom zou het zoutproces ertoe doen, aangezien de vis, in zijn rauwe staat, oneetbaar is en schijnbaar onder het verbod van Bishul Akum zou vallen?

Rashi en Rambam leggen uit dat deze Gemara een fundamenteel principe vaststelt met betrekking tot ne'echal chai: hoewel de vis niet eetbaar is als hij rauw is, maakt het zoutproces het voedsel ne'echal chai. Daarom is de vis, als hij eenmaal is gezouten en eetbaar gemaakt, niet langer onderworpen aan de wetten van Bishul Akum. Omgekeerd, als de vis niet is gezouten en in zijn rauwe vorm oneetbaar blijft, zou hij Bishul Jisrael nodig hebben.

Kortom, de standaard van ne'echal chai hangt af van de huidige status van het voedsel voordat het wordt gekookt. Vroege halachische autoriteiten pasten dit concept breed toe en gaven talloze voorbeelden. De Rashba bepaalt bijvoorbeeld dat, hoewel ruwe tarwe in vroegere tijden vaak werd geconsumeerd, echter wanneer het eenmaal tot meel is vermalen - waardoor het oneetbaar wordt – het onderworpen wordt aan de wetten van Bishul Akum. De Sjoelchan Aroech (YD 113:12) en latere autoriteiten nemen dit standpunt over. (R. Ezra Friedman)

SHABBAT SHALOM

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

En je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden (Misjlé 5-16)

לע"נ ר' יששכר דב בן ר' מנחם מנס ולע"נ מרת פרומה בת ר' צבי אריה

Dit blaadje met de naam "Mijn Jodendom" kan men downloaden op de site : <https://ladaat.co/gilyonot/>